

ELŐFIZETÉS

MEZEN ÉS VIDÉKEN:

Évi ... 300 korona.  
Félévi ... 150 korona.  
Három hónapra ... 75 korona.  
Három hónapra ... 25 korona.

Utazási költségek  
állapodás szerint.

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Bulevardul Regele Ferdi-  
nand I. (József főh.)-ut 22.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:  
Stauber József.

Szerda, augusztus 4.

## Ária királyné nevenapjára megünneplése Aradon.

Augusztus negyedikén szerdán ünnepi Nagyrománia Ária királyné nevenapját. A városi hatóságok határozata értelmében ez a nap Aradon is az ünnep napjává fog lezajlani. Crisan prefektus rendeletet adott ki, a szerdán délelőtt fél órakor valamennyi aradi templomban — felekezeti különbség nélkül — hálaadó istentiszteletet tartani. Ugyanekkor a görög-katolikus katedrálisban az összes polgári és katonai hatóságok jelenlétében ünnepi istentisztelet lesz. A rendelet értelmében az ünnepi istentisztelet idejére minden üzlet, levelezés, az élelmiszer-üzletek kérés-vezetése bezárul. Az üzletek egy órával, déli fél 12 órakor újra nyitnak. Az állami, megyei és városi hivatalokban déli fél 11 óráig egész napra szóló munkaszünet van. A prefektura rendelete értelmében a háztulajdonosok kötelesek házaikat román nemzetiségű emberekkel feltölteni és egész nap átlobogódiszban tartani.

## Ülték a szenátorválasztás határidejét.

Clujji (kolozsvári) belügyi titkárságtól ma távirat érkezett a vármegye alispáni hivatalába, melyben az államtitkárság közli, hogy az aradi szenátorválasztások idejét a kormány szeptember elsejére, vagy másodikára határozta ki. A távirat alapján Beles dr. főjegyző a vármegyei központi választmányt a választás előkészítése céljából szombatra összehívta. A központi választmány fogja megállapítani, hogy a választási nap közül Aradon melyik napon tartják meg a szenátorválasztást. A választmány ezen kívül a választási nap programját is megállapítja. Megbízható hírből nyert értesülésünk szerint — abban az esetben, ha a központi választmány a választás napját szeptember elsejére teszi, a mandátumra való jelöléseket augusztus 23-ig fogadja el az illetékes hivatalos fórum. Mint, mai számunkban megírtuk már, az Árpád-párt Aradon előreláthatólag János, a likvidáló-bizottság volt elnöke, a nemzeti-párt pedig Goldis Lászlót fogja szenátorra jelölni.

## A korona beváltásának rendje Erdélyben. (Rendelet a pénzbecserelés módjáról.)

A Clujon (Kolozsvárt) megjelenő *Infratirea* írja: A korona beváltására alakított központi bizottság Clujon (Kolozsváron) a beváltásokra vonatkozólag a következő utasításokat kapta: Bukarestből távirati értesítés érkezik a korona bankjegyek bejelentésének pontos idejére vonatkozólag. A meghatározott naptól számított hat napon belül mindenki a birtokában levő koronákat bejelenteni. A hat nap elteltével bejelentést többé nem fogadják. Kis- és nagyközségekben a bejelentés egy bizottság előtt történik, amelynek tagjai a szolgabíró, a községi jegyző, a lelkész vagy tanító és a község két vezető férfia. Akiknek több községben van lakásuk, azok csak egy helyen tartoznak bejelenteni koronáikat. A bejelentési nyilatkozatokat a magánosok szóval, míg az intézetek írásban teszik meg. A városi lakosság az adóhivataloknál és az e célra felállított hivataloknál tartozik nyilatkozatot adni. Kolozsváron az adóhivatalok mellett két pénzintézet is részt vesz a munkában. A handis el le nem bérlegetett bankjegyeket nem kell bejelenteni. A hat nap elteltével az összes nyilatkozatokat az adóhivataloknál összegyűjtik, amelyeket azokat a kolozsvári központi igazgatósághoz továbbítják. Innen pedig távirati úton küldik be az összes adatokat Bukarestbe, ahol a koronák mennyiségének pontos megállapítása után a minisztertanács eldönti a beváltás arányát és azt az időpontot, amikor a beváltás kezdődik. A beváltás tíz napig tart és ennek eltelté után a be nem váltott koronákat értéktelenné nyilvánítják.

A beváltás módja a községekben a következő lesz: A megalkotott bizottságok jegyzék kapcsán az összesedett korona bankjegyeket beküldik az adóhivatalba, ahol megfelelő mennyiségű leikkal cserélik be azokat. A városokban ott cserélik be a koronákat leire, ahol a nyilatkozatokat tették. A beszoigáltatott koronákért csak 60 százalékat fizetnek, míg a többi 40 százaléknál összegről három hónap múlva beváltandó állami nyugtát adnak. A lebankjegyek elosztását a Banca Națională intézi öt centrumból és ezek a központok katonai felügyelet alatt állnak. Az öt katonai körzet Brasov (Brassó), Sibiu (Nagyszeben), Cluj (Kolozsvár), Oradea-Mare (Nagyvárad) és Timisoara (Temesvár). A nagyvárad központ látja el leikkal Arad, Bihar, Szilágy, Szatmár és Máramaros megyék helyi szükségletét.

Munteanu pénzügyi államtitkár a beváltásról ma a következőket mondotta:

— A beváltás kurzusát csak a bejelentést követő napon fogják megállapítani. Nagyon valószínű, hogy a kulcs összefüggésben lesz a bejelentett összegek nagyságával. Ha a beváltandó koronák összege kisebb lesz, mint vártnak, kedvezőbb lesz az arány. Egyéni véleményem az, hogy a kulcs 1:2 lesz. Az előzetes bejelentések arra valók, hogy elejét vegyék a spekulációnak. Mindenki csak annyi koronát válthat be, amennyit bejelentett. A beváltásnál kényszerkölcsönt nem fognak kivetni.

## Megérkezett az új kitelepítési rendelet Aradra.

Tegnap számunkban közöltük azt az új kitelepítési rendeletet, amely a háború alatt ideköltözött idegenekre nézve nemzetiségre való tekintet nélkül kötelezővé teszi a város elhagyását. Mint megírtuk, az új rendelet rendkívül szigorú intézkedéseket tartalmaz, amit különösen a cél magyaráz: megszüntetni a városok mai tőrhetetlen túlszűfoltóságát. Ez az új rendelet — mint most a városi prefektúrán értesülünk — már napokkal ezelőtt megérkezett Aradra is. Még clujji (kolozsvári) utjáról hozta magával Crisan Aurél dr. prefektus az új rendelkezést,

amely így legközelebb Aradon is végrehajtásra kerül. Crisan prefektus egyébként a következőket mondta a rendeletről az *Aradi Közlöny* munkatársának:

— A rendelet, amelyet ma közölt az *Aradi Közlöny*, valóban nálam van. A végrehajtási utasítás elkészítésével a prefektúrát engem bíztak meg. Részleteket nem árulhatok el, mindössze annyit mondhatok, hogy a végrehajtási rendelet már munkában van.

Mint értesülünk, a rendelet rövid időn belül megvalósításra kerül Aradon is.

## A lengyel helyzet.

A lengyel-orosz helyzet a fegyverszüneti tárgyalások ellenére sem tisztázódik, sőt egyre jobban bonyolódik.

BUCURESTI. Az Izbanda írja, hogy a parlamentben helyet foglaló szociálista képviselők a képviselőház folyosóján kijelentették, hogy tudomásuk van Csicserin orosz pépbiztos egy jegyzékéről, melyben felszólítja a román kormányt megbízottjai megnevezésére a végleges béke megkötésének ügyében.

BERLIN. A német vasutasszövetség egyhangulag elhatározta, hogy az ország semlegességét minden körülmények között fenntartja és a rendelkezésére álló eszközökkel megakadályozza, hogy idegen csapatok, vagy hadianyag a német területen át továbbítsassék.

VARSO. A lengyel hadijelentés szerint a lengyelek visszafoglalták Grodnónál a Njemen déli partján fekvő erődítéseket.

PRAGA. A prágai lapok szerint felkérték Messaryk elnököt, hogy a szláv népek között a békét közvetítse, szóval az oroszok, lengyelek, ukránok, csehek és jugoszlávok között teremtsen egyetértést.

## Postáskisasszonyok mint munkások.

Az aradi postától elbocsájtott postáskisasszonyok — illetményének kifizetését augusztus elsejével beszüntették. A postáskisasszonyok, hogy kenyérkeresethez jussanak, elhatározták, hogy beállanak a Hungária textilgyárba munkásnőeknek. Szombaton megjelentek Hermann textilgyári igazgatójánál és megkérték, vegye fel őket szövőmunkásnőeknek. Hermann igazgató kijelentette, hogy készséggel teljesíti a postáskisasszonyok kérését. Fel is vett néhány postáskisasszonyt, akik rövid ideig mint tanulók fognak működni, azután rendes alkalmazottai lesznek a gyárnak. Később sor kerül a többi postáskisasszony felvételére is. A postatisztviselők közül lett munkásnő ugyanolyan elbánásban fognak részesülni a gyárban, mint a rendes munkásnők.

## A mai valutapiac.

Aradon ma a következő árak mellett vették az idegen valutákat: Lei 350—55, marka 415, dollár 140, dinár 720, arany 530.

## Nem szabad tandíjat szedni a felekezeti iskolákban.

Vettük és közöljük a következő hivatakos közleményt: Iskola látogatásaink alkalmából meggyőződést szereztünk arról, hogy egyes felekezeti iskolák helyhatóságai az iskolába beírt tanulók szüleit jelentékeny összegű tandíj fizetésére kötelezték és azt szigorúan be is hajtották, dacára a törvény tiltó rendelkezésének. Ez ügyből származható kellemetlenségek megelőzése céljából felhívjuk az iskolai hatóságok, igazgatók, tanítók és szülők figyelmét, hogy az előírt könyvtári díjon kívül mindenféle tandíjat beszédni és befizetni szigorúan tiltva van. Az ingyenes közoktatás biztosítása céljából a közoktatási Minisztérium még a múlt iskolai év folyamán, az állami iskolákba beírt tanulók számarányához mérten román, magyar, német stb. tanítókat alkalmazott, hogy a tanulók saját anyanyelvükön könnyen sajátíthassák el az előírt tananyagot. A jövő iskolai évben, a hasonló intézkedések, megfelelő tankönyvekről való gondoskodással lesznek kibővíthetők; a hit- és erkölcs-tani nevelést illetően a felekezeteknek teljes szabadság biztosított. Ilyenképpen valósítja meg az állam az ország minden számbavehető kisebbségeinek nemzeti nevelését, az ingyenes, közoktatás elveinek szigorú fentartásával. Magánvizsgálatokat csak az iskolai év elején beírt tanulók tehetnek és az is ingyenes. Az államnak ilyen értelemben való gondoskodása mellett a lakosság tandíj megterhelése mellett felekezeti iskoláknak létjogosultsága nincs, miért is a közoktatási Minisztérium 1924—1920. számú rendelete értelmében felhívjuk a közönséget, hogy gyermekeiket az állami és községi iskolákba idejekorán irassa be, hogy a gyermekek számarányához mérten a megfelelő tantereket idejekorán beoszthassuk. *Moldován, revizor.*

### Új incidens az olaszok és jugoszlávok között.

RÓMA. A napokban több szerb patrul át akarta törni a lanina-esiresina-receai demarkációs vonalat. Az olasz előőrsek ellentártak. Az volt a szerbek szándéka, hogy elvágják a Laibach—San Pietro vasuti vonalat és a vonat főgépontjait kezükbe kerítik.

— Járművek bejelentése Oradea-Maren (Nagyváradon.) A katonai ügyosztály a nagyvezérkar rendelete alapján közhírré teszi, hogy augusztus elsején megkezdik az állatok, kocsik, hákok, stb. összeírását. Be kell jelenteni a kerekpárokat is. A rendelet ellen vétőt megbüntetik.

## A fényűző életmód megadóztatása.

(Pénzbecserélés Magyarországon.)

BÉCS. Korányi magyar pénzügyminiszter legközelebb két törvényjavaslatot terjeszt a nemzetgyűlés elé. Az egyik a fényűző életmód megadóztatására vonatkozik s kiegészítője lesz a fényűzési forgalmi adóról szóló s már a parlament előtt fekvő javaslatnak. Az új javaslat külön adóval fogja sújtani a fényűző költségek életmódját, azokat, akik oly kényelmi eszközöket vesznek igénybe, amelyek túlhaladják a normális igényeket s jelentékeny összegbe kerülnek. Az új adóval sújtják többek között azokat, akik bizonyos meghatározott számú szobánál nagyobb lakásban laknak, akik autót vagy fogatot tartanak stb.

A békeszerződés tudvalevőleg arra kötelezi Magyarországot, hogy legkésőbb hat hónappal a békeszerződés aláírása után vonja ki a forgalomból az osztrák-magyar bank bankjegyeit és boesásson ki helyettük államjegyeket, addig is, míg a magyar nemzeti bank felállítható. A kicserélést törvény fogja elrendelni. A régi bankjegyeket pari értékben cserélik ki.

## Letartóztatták Horváth kapitányt.

(A lakáshivatali panama új fordulata.)

A lakáshivatal panamáinak botrányában ma újabb szenzációs fordulat történt. A rendőrség nyomozása, amely napról-napra újabb és újabb adatokat vet felszínre a nagyarányú visszaélésekről, újabban azt a meglepő eredményt produkálta, hogy *Gritta* Ovidius dr. rendőrprefektus ma délből letartóztatta Horváth Lajos rendőrkapitányt, a lakáshivatal volt elnökét. Horváth rendőrkapitány ellen már a rendőrségi nyomozás első napjaiban sok terhelő adat merült föl, ugyannyira, hogy a rendőrkapitány a nyomozás második napján kényszerítve érezte magát állásáról való lemondásának benyújtására. Ügyén azonban a lemondás benyújtása már nem sokat segített. A rendőrség megállapította, hogy Horváth, mint lakáshivatali elnök, az egyik kérelmező féltől két sertést fogadott el ajándékba. Lakást kaptak Horváthtól olyanok is, akiktől a lakhatási engedélyt is megtagadta az akkori prefektura és városi tanács. A rendőrség ma Horváth Lajost, *Strasser* Pétert és *Halpert* Jenőt átadta az ügyészségnek, amely tovább folytatja a vizsgálatot. Ezzel egyidejűleg fegyelmi vizsgálat is indult Horváth kapitány ellen, lemondását ugyanis nem vették tudomásul.

zója. Eftimiu neve jól ismert már a külföldön, magyar nyelven is megjelent számtalan műve. Az ősszel itt Aradon új diszletekkel előadásra kerülő tragédiája „*Ptolemeus*”, megjelenésekor méltán keltett nagy feltűnést. A darabot magyarra Dr. *Lichtfuss* István kir. ügyész fordította, akinek már több költeményfordítása jelent meg aradi hetilapokban. Szendrey szingázgató úgy tervezi, hogy a dráma az őszi szezon megnyitása után kerüljön előadásra.

\* **Milóta Horváth Nusi** vendégszerepel az aradi nyári színházban, állandóan élénk érdeklődés nyilvánul meg a színrekerülő szebbnél-szebb régi nagy operettek iránt. A színházi hétnek prózai szenzációja is lesz, *Drasche* Alfréd Tüpröbja című színműve, amit a budapesti Magyar színházban nagy sikerrel adtak. Szombaton talentumos helyi szerzők lépnek a közönség elé, *Oh szerelem* című operettjükkel.

\* **Városi Színház.** A bucaresti-i Avram Nicolau operett-színház ma, szerdán Braian: Világ vége című operettet mutatja be. — Jegyek előre válthatók a színházi pénztárnál.

— **A Modern Kabaré** mai pikáns estélyén másodszor kerülnek színre: „*Éjjel a kaszányában*” és „*A válóper*” című kacagtató pikáns bohózatok, amelyeknek bemutatását falrengető kacagás kísérte.

\* **Mozgóképszínházak műsora.** Aug. 4-én az *Apollo*ban: *Titokzatos ház.* — Az *Uránában*: *Szerelmi regény.*

\* **Szerelmi színijáték az Uránában.** Az *Uránia* színházban nagyszámú közönség élvezi minden előadáson a műsoron levő csudaszép lírikus képet. A szerelmi színijátékot még szerdán vetíti az *Uránia*.

\* **Három a kislány** — filmen. Schubert bájos operettjét csütörtökön mutatja be az *Uránia* színház művészeti filmfelvételekben, eredeti zenekísérettel.

\* **Nagy detektívdrama az Apolloban.** Két nap óta szenzációs detektív kép szórakoztatja az *Apollo* színház közönségét. Fordulatokban gazdag detektívkepet szerdán mutatja be utoljára az *Apollo*.

## Hogyan gyilkoltatta meg Stemschuss Budács őrmestert?

BÉCS. A fenti címmel a budapesti „*Virradat*” hasábos cikket közöl *Stemschuss* békéscsabai fő-törzsorvos gyilkossági ügyének legújabb részleteiről. E szerint *Fári* István, *Szilágyi* Demeter és egyéb tanuvalomások alapján a rendőrség megállapította, hogy *Fojtik* György volt az, aki *Stemschuss* fő-törzsorvos felbujtására meggyilkolta Budács volt 46-os gyalogezredbeli őrmestert. *Fojtik*, akit már le is tartóztattak a rendőrség, elmondotta, hogy *Stemschuss* mint városparancsnok — az ő munkáját megkönnyítendő — előzőleg letartóztatta Budácsot és bezáratta a polgári fúlskolába. Ezután utasította *Fojtik*-ot, hogy *Katkó*, *Gandra* és *Kiss János* nemzetőrökkel együtt az ő parancsára kérjék ki a fogságból Budácsot előállítás céljaira. Valamelyik néptelen utcán csapjanak zajt, hogy úgy tűnjék fel a dolog, mintha Budács ellenkezne és eközben löjjék le. Így is történt, miután azonban a kötekedésre Budács nem reagált, minden különösebb színijáték mellőzésével lőtte agyon *Fojtik* a szerencsétlen embert. A gyilkosság után *Stemschuss* kioktatta a katonákat, hogy mint valljanak, hogy a gyilkosság ki ne tudódjék és egyenként 100—100 korona jutalmat osztott szét közöttük. *Fojtik*ot pedig külön homlokon csókolta.

## Vitortul a külföldi rendszerek ellen.

A *Vitortul* hatalmas cikkben támadja a vasutigazgatóságot, mert a legnagyobb vasúti mizériák közepette reagenteg különkocsit bocsát a képviselői, miniszterek, sőt a volt miniszterek rendelkezésére is. Az utasok kénytelenek a vonatok lépcsőin szorongani, rengeteg ember lemarad a vonatokról, mert már nincsen hely, ugyanakkor pedig egyes személyek külön kocsikat és szakaszokat foglalnak le. A lap cikkében rámutat arra, hogy ehhez hasonló helyzet egyetlen európai államban sincsen és felhívja a kormány figyelmét az anomáliákra. A *Vitortul* cikke nagy feltűnést keltett a román fővárosban és a kormány intézkedni is fog, hogy ezek az anomáliák megszűnjenek.

## MŰVÉSZET.

\* **Gri-Gri.** (A Lyric-színház előadása.) Tegnap este Paul Linche pompás operettjét, a *Bucurestiben* ötszáz előadást elért *Gri-Gri* játszott a Városi színházban vendégszereplő Lyric-színház. A gyönyörű muzsikája és kitzűnő librettója operett elsőrangú művezetet nyújtott a színházat zsufolásig megtöltő közönségnek, amely sok tapsal jutalmazta a román színészek kitzűnő játékát. Különösen jók voltak *Radulescu*, *Nicolau* és *Barcanescu*. A magyar színház, amely a multban annyi sok értéktelen operettel kísérletezett, sokkal jobban tenné, ha megszerezné Paul Linche pompás operettjét, a *Gri-Gri* a mely már bejárta Európa színpadait.

\* **Szibil.** (Horváth Nusi vendégfellépte.) Az aradi származású kitzűnő elűji (kolozsvári) primadonna, *Horváth Nusi* tegnap este *Jacobi* pompás operettjében, a *Szibilben* folytatta vendégfellépését. Zsufolt nézőtér gyönyörködött a művésznő pompás játékában, művészi énekében és zúgó tapsokkal honorálta az elsőrangú alakítást. *Horváth Nusi* mellett még *Barics*, *Kartész*, *Rontay Boriska*, *Faludi* igyekeztek hozzájárulni az est sikeréhez.

\* **Római szerző az aradi színpadon.** Az aradi városi színház igazgatósága a napokban rendkívül érdekes színdarabot fogadott el előadásra. *Eftimiu* Viktor kiváló román poéta, az új román irodalom egyik kitzűnősége a mű szer-

## HIREK.

## Repülőgépen szállítják a pesti lapokat Bécsbe.

Bécsből érkezett utasok beszélik, hogy az osztrák fővárosban élő sok ezer magyar a bojkott következtében minden összeköttetését elvesztette Magyarországgal. Amint a vasúti forgalom a két ország között megszűnt, megszakadt az utolsó összekötő kapocs is, a pesti lapok sem jutottak el a bécsi magyarokhoz. Semmit sem tudtak az otthoni helyzetéről, csak a Bécsben megjelenő magyar lapokra voltak utalva. Közel két hétig tartott ez az állapot, míg végre a pesti lapok közül az „Az Est” és a „Magyarország” kiadóhivatalának sikerült Bécsbe a bojkott következtében megszakadt összeköttetést újra felvenni. Az élelmes kiadók repülőgépet szereztek és azzal küldik naponta a friss „Az Est” és „Magyarország”-ot a bécsi magyaroknak. Minden délután 4 órakor nagy tömeg várja a Keletről jövő gépmadarat, mely új híreket hoz a megtépett anyaországból.

— **Argentinu belügyminiszter Erdélyben.** Cluj (Kolozsvár). Argentinu belügyminiszter a legközelebb Clujra (Kolozsvárra) érkezik. Ezután Erdély nagyobb városait fogja meglátogatni.

— **A prefektus fogadónapja.** Crisan Aurél dr. prefektus értesíti a város és vármegye lakosságát, hogy magánfeleket csak hétfőn és csütörtökön délelőtt 10–12 óra között fogad a vármegyeházán.

— **A buzási források.** Buziáson két héttel ezelőtt nagy volt a konsternáció: A szénsavas forrás egyszerre kipadt. Egy hétig nem is működött a fürdő. Ez alatt szorgalmasan furtak, hogy a forrást ismét megtalálják. Kaptak rövid két hét előtt nagy volt birták felszínre hozni. Csütörtökön aztán váratlanul öröndetes esemény történt. A forrás vize dél előtt 10 órakor hirtelen fölfelé lövellt vagy 20 méternyi magasságba és azóta állandóan 5 méter magasan bugyog felfelé. Most már aztán újra lesz fürdő, amennyi kell és megszűnik az a megszorítás, hogy csak orvosi bizonyítvánnyal lehet fürdeni.

— **Enver basa nővérét elfogták.** Konstantinápolyból jelentik, hogy a kisázsiai Kadiköiben ép akkor fogták el Mediha Hanemet, Enver basa nővérét, mikor léghajóra akart szállani, hogy férjét, Kiszin beyt felkeresse, ki a török nacionalisták kaukázusi hadseregénél van beosztva.

— **Az oradea-marei nagyvárad AO-ATB. mérkőzés lesz e hó 8-án vasárnap.** Arad sportszénázója, az ATB. óvár-téri sporttelepén, fél 6 órai kezdettel. Előzőleg Hungária I.-ATB. II. Jégyek elővételeiben Bauer Gyulánál, Minorita-palota kaphatók.

**Könyvtárakat, hangjegyeket magas áron vesz Kerpel.**

## Aradon még mindig nem működik a telefon.

(Intézetek és közintézmények már kérelmezhetik a bekapcsolást.)

A sok ígérfés, a kilátásba helyezett engedélyek ellenére is: Aradon még mindig nincsenek a telefonelőfizetők bekapcsolva a telefonhálózatba. A kereskedelem ezáltal már több mint egy esztendeje formálisan meg van bénítva, a nagyobb vállalatok, intézetek, sőt még a szerkesztőségek is nélkülözni kénytelenek a telefont, a melynek fontosságát fölösleges ismét hangoztatni. Más városok sokkal kedvezőbb helyzetben vannak. A közeli Timisoarán (Temesváron) már hetek óta folyik a telefonelőfizetők újbóli kapcsolása, Erdély nagyobb városai, ha nem a régi arányokban is, viszont szakapták a telefont. Kérdést intéztünk az aradi postahivatal főnökéhez Balzan Ávramhoz, a telefon kapcsolások ügyében és megkérdeztük őt, hogy miért nem indul Arad is a timisoarai (temesvári) példa után. A postafőnök nyilatkozatot adott, a telefon azonban még mindig néma.

## A kihalt Abbázia.

Ahol hajdan Bécs, Budapest, Arad üdülői hubbikoltak a tengerben, Abbáziából érkezett Aradra egy Kereskedő, a következőket látta a főszekciónál és fűrdőhelyen. A legszomorúbb élet az abbáziai fűrdőlel. Abbáziában, Voloszában, Lovránában összesen 47 fűrdővendég lézengett. Máskor ilyenkor 25–30.000 vendégről kellett gondoskodni. A Bristolban laktam, máshol sehol se találtam lakást, egyetlen vendég voltam a szállóban, az Abbázia is a jó jövő reményében nyitott ki. Az összes penzliók, hotelek zárva, a Palace, a Stefánia turesen áll, a kereskedelem teljesen pang. Aki ott lakik, az saját házában lakik s üzletét kiárulja, abból él. Vendég nincs, nem jönnek Abbáziába, mert az utazás rettenetes, a vámvizsgálat elveszi az ember kedvét az utazástól. Romániából Abbáziába menet 12 vámvizsgálaton kell keresztülmenni. Az élet drága, mert a lira 10 korona s az egyetlen penzlióban, amely nyitva van, a Dávidban, a napi ellátás 40 lira. Fiume—Abbázia köz csak egyetlen hajó, a Stefánia közlekedik naponta kétszer, délelőtt és délután, vasárnap négyyszer. Hajdan minden órában. Ennivaló van, Olaszország mindent szállít. A szép park Cur-park szomorúan üres, a gyep felverte a sétányokat. Angliában, ahol 400 kabin van s ezer ember fűrdőhetett, ahol alig lehetett helyet kapni, most legfeljebb 30 ember fűrdik, ezek olasz tiszték jobbjára. A Quarnero le van zárva, a strand

— Timisoarán (Temesváron) — mondotta az aradi postahivatal főnöke — a hadosztályparancsnokság saját hatáskörében engedélyezte a telefonállomások újbóli bekapcsolását és tekintve azt, hogy a telefon felett a katonaság rendelkezik, Aradon nem lehet még a kapcsolásról beszélni. Erkezett Aradra a multban egy körrendelet, amely meghagyta, hogy azon telefonelőfizetők, akik ki vannak kapcsolva a forgalomból, nyújtsanak be kérvényt a nagyváradi postafelügyelőséghez, a mely a kérvényeket eljuttatja a hetedik hadtestparancsnoksághoz, mert tulajdonképpen csak ennek a katonai parancsnokságnak áll jogában engedélyezni ismét a telefonforgalmat. A kérvényeket előbb láttamoztatni kell az itteni dandárparancsnoksággal és a Sigurantzával. Természetes az intézetek és a szerkesztőségek kérvényei kedvezőbb elbírálás alá esnek. A postafőnök megjegyezte még, hogy a postát magát is tetemes anyagi kár éri azáltal, hogy a telefon szünetel, de mindeztideig nem tehet semmit, mert a telefon felett a katonaság diszponál.

kihalt, ahol fényes mulatságok zajlottak le ezer és ezer ember előtt, ott ma borzalmas csönd. Lovrana még szomorúbb. A penzliótulajdonosok egy társaságnak eladták hutoralkát, ezeket elvitték az elpusztult Görz vidékére, amelyet felépítenek. A partókat ott is belepte a fű.

Fiume pályaudvarán a fű felverte a sínek. Közé, csupa bozót a pályaudvar. Horvátországból csupán egy vonat jön le Sanef-Peterről, egy mozdony 2 kocsi-val, mióta megszűnt a bojkott. A gyárak nem dolgoznak, a rizshántoló, torpedó, halógyár telepe üres. Az üzletek mindenütt zárva, hónapok óta nincs forgalom. A magyar családok elmentek, legutóbbiára a tanítók, a fűgostávok is otthagyták Fiumét. A korzón alig vonul át egy-egy ember. Fiume tele van D'Annunzio katonáival aki a kormányzósági palotában lakik. Az a passziója, hogy lejön sétálni egy szép nővel, akit Karanfogva vezet, utána sorban a tiszték. A zenekar játszik s D'Annunzio társasága körülkötél a korzón. A híres költő kopasz s kissé fonnyadt.

Fiumében egy ebéd 13 lira — 130 korona, 1 kiló hus 150—160 Korona, egy kávé 6—8 Korona, kalács 10 korona s csak lepecsételt koronát fogadnak el, amelyen ez áll: *Citta di Fiume*. Más nem ismernek el. Abbáziában egy napl penzli, 50 lira, 500 — korona. Ahol megfordultam, a napi költség sehol sem volt kevesebb mint 500 korona.

— **FEGYELMI EGY VÁROS TANÁCSA ELLEN.** Oradea-Mare. A lakáshivatal a mult évben elrekvirálta Schillinger Mór lakását gróf Nesselrode Károly, volt országgyűlési képviselő részére azzal az indoklással, hogy Nesselrode közhivatalnoknak tekinten és mint ilyennek, lehetőséget kell nyújtani, hogy ott nyisson irodát, ahol existenciáját legjobban biztosíthatja. A városi tanács legutóbb Schillinger kérése következtében úgy döntött, hogy Nesselrode adja vissza a lakást, mert a lakás turesen áll. A volt képviselő emiatt személyiesen tett panaszt a belügyi államtitkárságnál a tanács ellen. Az államtitkárság felfüggesztette a városi tanács határozatának végrehajtását és a tanács összes tagjai ellen fegyelmivizsgálatot rendelt el.

— **Elégtétel a berlini francia lohogó megsértésért.** A német birodalmi kormány a francia zászló megsértéséért a berlini francia nagykövetség előtt kénytelen volt elégtételt adni. Az elégtételadás azzal történt meg, hogy egy század katonaság elvonult a követségi épület előtt. A tiszteletadás után azonban a legénység élénkelte a „Deutschland über alles“-t. Illetékes helyről szerzett értesülés szerint Franciaország ebben újabb provokálást lát. A francia kormány berlini nagykövetsége után utabbi lépéseket tett a német kormány-nál. A nagykövetség újabb követelésekkel állt elő, amelyek azonban még nem ismeretesek.

— **Halálozás.** Osz. Berger Ignác szül. Szinberger Katalin, ma délelőtt 70 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután 5 órakor lesz a Strada Bratianu (Weitzer-utca) 15. számú gyászházból.

— **Gyászmise.** Kayser Eleknek, az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár elhunyt főpénztárnokának lelki üdvéért a gyász-mise e hó 4-én reggel 10 órakor tartatik meg a főtisztelendő Minorita-atyák templomában.

— **Erdély állatállománya.** Cluj (Kolozsvár). A legutóbb megjelent állatszámolás eredménye szerint az öt éves háború után a következő állatállomány található Erdélyben és Bánátban: Ló: 359.514, szarvasmarha 1.778.005, bivaly 115.829, juh 3.148.352, kecske 377.458, sertés 1.312.775, szamár 3784.

— **Egy híres nagyvilági nő** karrierje oimen szenzációs cikksorozat közzétételét kezdte el az *Aradi Fáklya* legközelebbi száma, mely négy hét alatt befejeződik. Ebben a sorozatban Nagy Irma, az „Egy urileány vallomása” című világhírű regény írójének élete van érdekfeszítően megírva.

— **A világ legújabb sporteseményeit,** valamint a helybeli és környékbeli sportélettel részletesen foglalkozik a Vidéki Sport legújabb száma.

— **Ozifra Géza és dr. Ungár Imre** Evos című zenedarabja hagyta el má a sajtót. Ugy a szöveg, mint a himnuszszzerű zene az ismert szerzők egyik legjobb alkotása.

A szerkesztésért ideiglenesen:

**SIPOS IVAN**

felel.

Gazdasági: L. Albu.

## Apró hirdetések

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjért szavak szerint számítjuk.

Minden sor hirdetéssel ára 1 korona 50 fillér.

Vastagabb betűkkel 3 korona.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 15 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

### Alkalmazás.

NEVELŐ, vagy nevelőnő kerestetik pusztára 2 első osztályos gimnázista és 2 elemista gyermek mellé. Zenét is tanítók előnyben részesülnek. Jelentkezőket kér Németh István intéző Németség, Arad mellett. 3238

GYERMEKTELEN házasternő kerestetik Strada Cloaca (Szent László-u.) 4. 3235

AZONNALI BELÉPÉSRE keresek egy gépirásban jártas kisasszonyt. Értékesítést nyújt dr. Werner János ügyvéd Strada I. I. Bratianu (Weitzer-utca) 10. d. u. 3-8 között. 3249

### Lakás.

BUTOROZOTT SZOBA azonnal kiadó. Edelsbacher-utca 12. 3237

ELCSERÉLNÉM Erzsébet királyné körüti két szobás lakóházat külvárosi lakásra. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 3233

### Vétel és eladás.

TIZENKILENC MEH-CSALAD elköltöztetés miatt eladó. Átvétel után azonnal meg lehet kezdeni a pergotást. Cím a kiadóban. 3203

"STYRIA" gsz. harisnya kötőgép eladó. Hickmann, Nagyhalmagy. 3239

ÚJ, 88-as női félcipő eladó. Bul. Carol I. (Frzsebet-körút) 18. földszint 2. 3241

BUNDA bélést, nutriát megvételre keresek. Címeket Str. Metianu (Forray-utca) 7. I. em. ajtó 4. 10304

ELADÓ női aranyóra, hosszú láncsal, briliáns gyűrű, nagyon szép ékszerek függöny, megtekinthető délelőtt 10-11-ig Strada General Grigorescu (Tabajdy Károly-utca) 1. földszint jobbra. 3242

BETEGSÉG miatt mozi olcsón átadó bővebbet Huber János Strada Marasesti (Kossuth-utca) 89. 3243

ELADÓ keveset használt gyermekkosci. Tudakozódni Vargáné, Thököly Imre-utca 28. 3244

AGYNEMŰRE való finom kézi himzés és csipke eladó. Péter-utca 2c) 500

EGY MASSZIV ezüst cigarettatartó és egy gyermekágy rugganyos matraccal eladó. Str. Consistoriului (Baththy-utca) 23. I. emelet, jobbra. 901

SZONYEGPOROLOT (állványt) megvételre keresek. Cím a kiadóban. 800

MAGANFOGATNAK, bérkoscinak alkalmas bőrfedeles hintó jutányosan eladó. Cím: Borona-u. 38b. 3000

GÉPSZIJ cséplőbűz, fűszij, 24 méter I-a angoláru, teljesen ujjonnan eladó. Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 3. 3248

BONGYOT vesszünk: Cím a kiadóban.

**Fogászati műterem.** Dr. RADNAI SI FRIEDRICH. Foghuzás, fogtömés, aranykoronák, aranyhidak és fogserok készítése. I. I. Bratianu (Weitzer-u.) 1

### Elsőrendű

**fehér kristálycukor**

**legolcsóbb árban kapható**

**Grünwald és Moskovitz és Nagy Farkas cégeknél**

ARADON.

3241

**!! Kereskedők figyelmébe !!**

Legolcsóbb bevásárlási feltételek, gyarmat-, cukorka-, festék- és pipere árukban.

7044

**Darvas cég nagykereskedésében**

Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. — (Városházával szemben lévő utca.)

**Névjegyeket, levélpapírokat, meghívókat, üzleti és hivatali**

**NYOMTATVÁNYOKAT**

kisebb-nagyobb mennyiségben legjutányosabb, legcsinosabb kivitelben és legjobb papíron készít az

**Aradi Közlöny nyomdája**

:: (Az Arad-osanádi egyesült vasutak palotájában.) ::

**Fratii Apponyi** cipő-, kalap- és

uri-divatáruház

ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

**Írógépek vétele, eladása, javítása** **Bednár** írógép vállalatánál (a főpostával szemben).

10081

**Használt ólom**

**megvételre kerestetik.**

### Üzletek.

ITALMÉRÉST, vagy ehhez hasonló tiszta tet keres lezárolásra fiatal nősemmel. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9833

### Ingatlan.

MAGANHÁZ, 3 szobás, a belváros központjában, legcsébb helyen, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3229

ARADI ELSŐ ANTRACEN TINTAGYAP házzal együtt eladó. Strada George Lázár (Simonyi-utca) 6. 3237

HAZ Ujaradon, azonnal elfoglalható négyszobás lakással, eladó. Melléképülettel, száraz pince, kert, sertésöl. A templom mellett. Pék-utca 4. sz. 3240

### Külömféle.

PIANINOT kikölesöztésre keresek. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 3233

APRÓHÍRDETÉSEKKT az Aradi Közlöny részére felvessz Wallinger István hirdetőfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetői és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-u.) és Mandl, Bulvarul Regele (Boros Béni-tér 15. szám alatti papírtüzlete.

Elsőrendű fehér 3174

**VASELIN**

legolcsóbban kapható bármely mennyiségben.

**SZONDY** gyógyszerár

Strada Consistoriului (Baththy-utca) 17a.

**Aranyat, ezüstöt**

bármely mennyiségben vesz 3764

Központi Aranybaváló ékszerész

Bul. Reg. Ferd. (József főherceg-ut) 12.

**Kocka cukor**

kilogrammonként 120 korona

SAMUIL GUTTMANN cégnél

Strada Metianu (Forray-utca) 10304

**Grünwald si Moskovitz**

cukor, cukorka, gyümölcs-iz, gyarmatárak és norinbergi nagykereskedése. 3291

**Iuon Köö**

készlet és divatszövet áruház

Boros Béni-tér 16. (Wanierok ház.)

Általánosan felszerelt rakitár készlet és raktáru alkéiben, nagyban és kisinyben. 10081

**Csáky**

óras. ékszerész és vésnök

Aradon, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1.

Szakorás műhely és ékszer vésnöki műterem! 9871

Aranyat vesz a legmagasabb áron!

**Fratii Steiner**

bőrkereskedése

Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3.

Fióküzlet Ujaradon. 9961

Mindenemű bőrárak és cipészkelek

legolcsóbb bevásárlási feltétele. Szolid ár.

**Kifutó fiu**

jó fizetéssel

**felvétetik.**